

تدوین الگوی عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرطبندی در فوتبال

یاسر احمدی^۱ - معصومه کلاته سیفری^{۲*} - مرتضی دوستی^۳ - زهراسادات میرزازاده^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران ۲ و ۳. دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
۴. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
(تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۰۵، تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷)

چکیده

هدف پژوهش حاضر ارائه مدل عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرطبندی در فوتبال با تأکید بر روش داده بنیاد بود. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نوع تحقیقات کیفی با رویکرد اکتشافی بود. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها با به شیوه استراس و کوربین و جمع‌آوری اطلاعات از طریق مصاحبه عمیق و نیمه ساختارمند صورت گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل اساتید مدیریت ورزشی، روانشناسان، جامعه‌شناسان، مدیران فدراسیون فوتبال، مدیران تیم‌های ورزشی، مربیان و بازیکنان ملی یا باشگاهی، کادر اجرایی مسابقات، اصحاب رسانه، طلاب و پژوهشگران بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۲۷ نفر تا رسیدن به اشباع نظری به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد. نتایج نشان داد که از ۵۶۲ کد استخراج شده از منابع نظری و مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته، ۵۴۲ کد مورد تأیید گروه دلفی قرار گرفت. در نهایت مشخص شد که عوامل نهایی گرایش به شرطبندی در سه مقوله عوامل علی (شخصی، گروه مرجع)، عوامل زمینه‌ای (فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی، قانونی) و عوامل مداخله‌گر (راهبردهای بازاریابی، توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات)، عوامل نهایی اعتیاد به شرطبندی در چهار مقوله انگیزه‌های مالی، ترفندهای بازاریابی، واکنش‌های روانی-رفتاری، واکنش جامعه، پیامدهای نهایی شرطبندی در دو مقوله پیامدهای مثبت (فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی، شخصی، ورزشی) و پیامدهای منفی (فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی، شخصی، ورزشی) و راهکارهای نهایی مقابله با شرطبندی در پنج مقوله بهبود وضعیت اقتصادی، اصلاح قوانین، ارائه گزینه‌های جایگزین، خدمات مددکاری اجتماعی، نظارت و کنترل، اطلاع‌رسانی و آموزش دسته‌بندی شدند. به‌طور کلی پیشنهاد می‌شود که با روشنگری در مورد ماهیت و سازوکار سایت‌های شرطبندی، آگاهی دادن نسبت به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی، ورزشی و شخصی، ایجاد اشتغال، برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت و ارائه گزینه‌های جانشین از ورود افراد به شرطبندی در فوتبال جلوگیری شود و در گام بعدی خدمات مددکاری اجتماعی همچون ارائه مشاوره به افراد درگیر و تصویب قوانین بازدارنده مورد توجه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی

شرطبندی، قمار، پیش‌بینی، فوتبال، روش داده بنیاد.

مقدمه

می‌دهد؛ اما هنوز بر رفتار شرطبندی خود، کنترل دارند. در نهایت دسته سوم که به شرطبندی بیمارگونه اعتیاد دارند، دارای نشانه‌ها و معیارهای تشخیصی می‌باشند و به شرطبندی اعتیاد کامل دارند (۶).

در گذشته بازارهای شرطبندی به صورت سنتی و با حضور در محل انجام مسابقات یا کازینوها و سندیکاهای شرطبندی و با صورت کپن‌ها یا برگه‌های چاپی انجام می‌گرفت، اما رفته‌رفته بازارهای شرطبندی سنتی به شدت تحت تأثیر تغییرات فناوری اطلاعات و ارتباطات قرار گرفت و شرطبندی‌های آنلاین در این بازار بزرگ رونق گرفت (۷). مرور آمار ارائه شده در این زمینه نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۱ از مجموع درآمد ۲۰۷,۳ میلیارد دلاری صنعت شرطبندی، ۶۱,۵ میلیارد دلار به صورت آنلاین انجام شده و همچنین سهم شرطبندی‌های ورزشی ۱۹۴,۶ میلیارد دلار بوده است (۸). چنین رشد سریعی در فعالیت‌های شرطبندی، توجه بسیاری از محققین و صاحب‌نظران را در حوزه‌های مختلف جرم‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی به خود جلب نموده است و محرک مطالعات اجتماعی در باب علل شیوع این پدیده و ویژگی‌های افراد قمارباز و پیامدهای منفی آن شده است (۹). محققان زیادی به بررسی علل شیوع این پدیده و عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرطبندی و بخصوص شرطبندی ورزشی پرداخته‌اند و انگیزه‌های مالی (۱۰، ۱۱)، ویژگی‌های شخصیتی (۱۲، ۱۳)، سبک زندگی (۱۴، ۱۵)، طرز تفکر (۱۶)، مشکلات روانی (۱۷، ۱۸)، تأثیرپذیری از گروه مرجع (۱۸)، وضعیت اقتصادی جامعه (۱۹)، عوامل فرهنگی و اجتماعی (۲۰)، عوامل قانونی (۲۱)، توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات (۱۴، ۲۲) و راهبردهای بازاریابی (۲۳) را به عنوان مهم‌ترین عوامل عنوان کرده‌اند. علاوه بر این نتایج تحقیقات نشان داد که شرطبندی می‌تواند پیامدهای زیادی

فوتبال به دلیل جذابیت بسیار، یکی از پربیننده‌ترین و پرطرفدارترین رشته‌های ورزشی جهان شناخته می‌شود (۱)؛ مرور تعداد بینندگان تلویزیونی نشان می‌دهد که تعداد بینندگان جام جهانی از ۳ میلیارد و ۵۷۲ میلیون نفر در جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه به ۵,۴ میلیارد در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر افزایش یافته است و بدون شک این آمارها در سال‌های بعدی ارتقا خواهد یافت (۲). با توجه به اهمیت بالای ورزش فوتبال در کشورهای مختلف و تعداد عظیم هواداران، صنعت شرطبندی^۱ در دو شکل قانونی و غیرقانونی نگاه ویژه‌ای به این عرصه دارد (۳). شرطبندی به پیش‌بینی نتایج رویدادهای مختلف با پرداخت مبلغ معینی پول و یا دارایی تعریف می‌گردد (۴). کَشکر و همکاران (۱۳۹۹) با تأکید بر ریشه عربی شرطبندی که رهان نام دارد، شرطبندی را به‌عنوان قرارداد مالی معین برای فرد برنده در قمار، مسابقه و موارد مشابه تعریف می‌کنند (۳۴)؛ به عبارت دیگر شرطبندی قراردادی است بین دو طرف که یکی موضوع معینی را نفی و دیگری آن را تأیید می‌کند و هر دو طرف متعهد می‌شوند مال یا مبلغ معینی پول را به برنده به‌عنوان پاداش ارائه دهند (۲۷). در همین راستا شرطبندی ورزشی که از دیدگاه فقهی نوعی قمار و فعلی حرام است؛ به فعالیت شرطبندی در نتیجه یک رویداد ورزشی از مسابقه اسب‌دوانی تا ورزش‌هایی مانند فوتبال و فوتبال آمریکایی اطلاق می‌شود (۵). افرادی که در شرطبندی‌های شرکت می‌کنند، به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند. گروه اول که به صورت تفریحی شرطبندی می‌کنند، در مراحل اولیه شرطبندی هستند و شرطبندی برای آن‌ها حالت سرگرمی دارد و معمولاً مشغله ذهنی آن‌ها نیست. گروه دوم به صورت مکرر شرطبندی می‌کنند و شرطبندی بخش مهمی از زندگی این افراد را تشکیل

سایت‌ها در ایران شده است (۱۹)؛ بنابراین عمومیت این موضوع به قدری در داخل کشور گسترده شده که محققین می‌بایست به مطالعه و بررسی این موضوع و اثرات آن بپردازند؛ اما همان‌طور که پیش‌ازین نیز عنوان شد عدم ارائه راهکارهای اجرایی و نگاه صرف به دلایل گرایش و پیامدهای شرطبندی از یک‌طرف و همچنین پیش‌فرض منفی به پدیده شرطبندی سبب شده که به پیامدهای مثبت این حوزه که می‌تواند دست‌مایه ارائه گزینه‌های جانشین مناسب در این حوزه شود و به درک رفتار افراد درگیر در شرطبندی کمک کند، توجه نشود؛ محقق در این تحقیق به دنبال این مسئله است که با شناسایی علل گرایش افراد به شرطبندی و پیامدهای آن به این سؤال پاسخ دهد که چه راهکارهایی برای مقابله با این پدیده وجود دارد؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر شیوه اجرا از نوع تحقیقات کیفی با رویکرد اکتشافی بود. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از الگوی مبتنی بر نظریه تئوری داده بنیاد و به شیوه استراس و کوربین^۲ و جمع‌آوری اطلاعات از طریق مصاحبه عمیق و نیمه ساختارمند صورت گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل اساتید مدیریت ورزشی، روانشناسان، جامعه‌شناسان، مدیران فدراسیون فوتبال، مدیران تیم‌های ورزشی، مربیان و بازیکنان ملی یا باشگاهی، کادر اجرایی مسابقات، اصحاب رسانه، طلاب و پژوهشگران بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۲۷ نفر تا رسیدن به اشباع نظری به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد. مصاحبه‌ها به‌صورت حضوری و تلفنی انجام شد که هر مصاحبه بین ۳۰ تا ۶۰

را برای افراد به همراه آورد که از جمله این پیامدها می‌توان به پیامدهای فرهنگی-اجتماعی (۲۴، ۱۸)، پیامدهای اقتصادی (۱۸، ۲۵)، پیامدهای شخصی (۲۶، ۲۱) و پیامدهای ورزشی (۲۷، ۲۸) اشاره کرد. مرور مطالعات داخلی و خارجی نشان می‌دهد که بیشتر تحقیقات با تمرکز بر بخشی از فرایند شرطبندی و اتکا صرف به دیدگاه افراد درگیر در شرطبندی؛ تنها به عوامل شخصی گرایش به شرطبندی یا پیامدهای شخصی حاصل از شرطبندی پرداخته و حلقه گم‌شده تمامی تحقیقات صورت گرفته تا کنون، عدم ارائه یا ارائه ضعیف، موردی و غیرکاربردی راهکارهایی برای کاهش یا حذف پیامدهای منفی شرطبندی می‌باشد که در تحقیق حاضر به‌صورت گسترده به این مهم پرداخته شده است.

از آنجاکه مطالعات ریلو و اوئی^۱ (۲۰۰۴) نشان داد که سطح مشارکت در شرطبندی از کشوری به کشور دیگر متفاوت است و میزان شرطبندی مشکل‌ساز نیز در بین برخی گروه‌های فرهنگی متفاوت است؛ از این رو می‌بایست هر کشور با پیشینه فرهنگی و دینی متفاوت به‌صورت مجزا مورد بررسی قرار گیرد (۶). با وجود توسعه روزافزون این پدیده در ایران و با تکیه بر تحقیق داوودی و همکاران (۲۰۲۱) که گزارش کردند میزان شیوع قمار آنلاین در ایران ۸٫۹ درصد است و از این تعداد ۲۶٫۶ درصد از قماربازان آنلاین درجات متوسط تا شدید قمار بیمارگونه را تجربه می‌کنند (۲۹)، پرداختن به این حوزه از اهمیت خاصی برخوردار است؛ علاوه بر این با وجود اینکه آمار دقیقی از فعالیت سایت‌های شرطبندی در ایران وجود ندارد؛ اما آمار ارائه شده پلیس فتا نشان می‌دهد که ۵۵۴۹ سایت خدمات دهنده و ۷۰۸ تارنمای تبلیغ سایت‌های قمار و شرطبندی، در حال فعالیت بوده و افراد مشهور در فضای مجازی این سایت‌ها را تبلیغ می‌کنند که این امر موجب فراگیری این

پایایی نتایج حاصل از پژوهش، اعتمادپذیری، انتقال‌پذیری، تأییدپذیری و اتکاپذیری موردبررسی قرار گرفت. در همین راستا به‌منظور اتکاپذیر بودن نتایج حاصل از پژوهش، از دو روش پایایی باز آزمون و پایایی دو کدگذار به شرح زیر استفاده شد.

دقیقه به طول انجامید و به‌صورت سؤال باز با سؤالات کلی زیر انجام گرفت: ۱ و ۲- عوامل گرایش و اعتیاد به شرطبندی کدام‌اند؟ ۳ و ۴- پیامدهای مثبت و منفی شرطبندی کدام‌اند؟ ۵- چه راهکارهایی برای مقابله با شرطبندی پیشنهاد می‌کنید؟ به‌منظور تعیین روایی و

جدول ۱. پایایی باز آزمون

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد پایایی باز آزمون
۱	P1	۳۱	۱۳	۷	۸۳٪
۲	P2	۲۵	۱۰	۴	۸۰٪
۳	P3	۲۷	۱۱	۲	۸۱٪
	کل	۸۳	۳۴	۱۳	۸۱٪

کدگذار (ارزیاب)، از یک دانش‌آموخته دکتری مدیریت ورزشی آشنا به مهارت کدگذاری درخواست شد تا به‌عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش شرکت کند که نتایج به شرح زیر است:

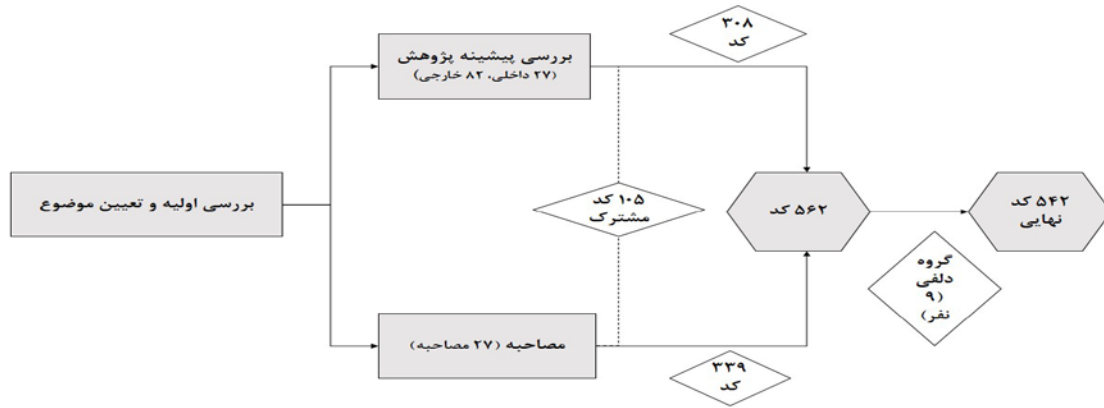
همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، پایایی باز آزمون ۸۱ درصد است؛ در نتیجه قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است. برای محاسبه پایایی داده‌ها به روش دو

جدول ۲. پایایی دو کدگذار

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد پایایی باز آزمون
۱	P2	۲۸	۱۲	۷	۸۵٪
۲	P6	۳۱	۱۴	۴	۹۰٪
۳	P9	۲۶	۱۲	۱	۹۲٪
	کل	۸۵	۳۸	۱۲	۸۹٪

همچنین برای تأییدپذیری، اعتمادپذیری و انتقال‌پذیری از روش بازبینی اعضا استفاده شد و کدگذاری‌ها در اختیار نه نفر از اساتید حاضر در تحقیق قرار گرفت و آن‌ها نظرات خود را اعمال کردند و در نهایت کدگذاری و مدل نهایی تحقیق را تأیید کردند. فرآیند اجرای پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است.

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، پایایی بین کدگذاران ۸۹ درصد است؛ در نتیجه قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است و می‌توان ادعا کرد که مصاحبه، از پایایی خوبی برخوردار است.

شکل ۱. فرآیند اجرای پژوهش

آن‌ها مرد بودند. علاوه بر این مشخص شد که بیشتر نمونه پژوهش به ترتیب دارای مدرک دکتری (۱۸ نفر)، کارشناسی ارشد (۵ نفر)، کارشناسی (۳ نفر) و دیپلم (۱ نفر) می‌باشند.

یافته‌های پژوهش

نتایج توصیفی پژوهش ارائه شده در جدول ۳ نشان داد که میانگین سنی نمونه پژوهش ۴۲٫۳ سال بود که ۲۵ نفر

جدول ۳. مشخصات مصاحبه‌شوندگان

کد نمونه	استخراج شده	کدهای	جنسیت	سن	حوزه فعالیت	تحصیلات	کد نمونه	استخراج شده	کدهای	جنسیت	سن	حوزه فعالیت	تحصیلات
P1	۳۹	۱۳	مرد	۲۵	استاد	دکتری	P15	۱۳	۱۳	مرد	۲۵	بازیکن	کارشناسی
P2	۷۹	۱۸	مرد	۳۲	استاد/ رسانه	دکتری	P16	۱۸	۱۸	مرد	۳۲	بازیکن	کارشناسی ارشد
P3	۱۹	۴	مرد	۴۷	استاد	دکتری	P17	۴	۴	مرد	۴۷	بازیکن	دیپلم
P4	۲۰	۹	مرد	۴۴	پژوهشگر	دکتری	P18	۹	۹	مرد	۴۴	داور	کارشناسی
P5	۵۷	۱۰	زن	۶۰	جامعه‌شناس	دکتری	P19	۱۰	۱۰	مرد	۶۰	داور	کارشناسی ارشد
P6	۲۳	۳۳	مرد	۴۱	حقوق	دکتری	P20	۳۳	۳۳	مرد	۴۱	روحانی	دکتری
P7	۱۴	۹	مرد	۴۸	مدیریت	کارشناسی	P21	۹	۹	مرد	۴۸	روحانی	دکتری
P8	۴۶	۱۵	مرد	۳۶	استاد/ مربی	دکتری	P22	۱۵	۱۵	مرد	۳۶	مدیریت	دکتری
P9	۲۲	۲۴	مرد	۳۸	مربی	دکتری	P23	۲۴	۲۴	مرد	۳۸	مربی	دکتری
P10	۳۴	۱۱	مرد	۵۶	مربی	کارشناسی ارشد	P24	۱۱	۱۱	مرد	۵۶	مدیریت	کارشناسی ارشد
P11	۳۲	۲۴	مرد	۳۴	روانشناس	کارشناسی ارشد	P25	۲۴	۲۴	مرد	۳۴	مدیریت	دکتری
P12	۳۱	۴۱	مرد	۵۴	روانشناس	دکتری	P26	۴۱	۴۱	مرد	۵۴	روانشناس	دکتری
P13	۲۲	۱۴	مرد	۳۸	روانشناس	دکتری	P27	۱۴	۱۴	زن	۳۸	پژوهشگر	دکتری
P14	۲۸	کل	مرد	*	رسانه/ حقوق	دکتری	کل	۳۳۹	*	*	*	*	*

جدول ۴. نتایج کدگذاری عوامل گرایش به شرطبندی در فوتبال

ابعاد (کدگذاری انتخابی)	مقوله (کدگذاری محوری)		مفاهیم (کدگذاری باز)											
	مقوله اصلی	مقوله فرعی												
عوامل علی	عوامل شخصی	سبک زندگی	انگیزه‌های مادی	درآمد و منافع کسب مادی	انتخاب شرطبندی به‌عنوان شغل دوم	انتخاب شرطبندی به‌عنوان شغل اصلی	انتخاب شرطبندی به‌عنوان شغل اصلی							
			ویژگی‌های شخصیتی	اعتقاد به شانس و اقبال	خودمحوری	حرص و طمع	نگاه به پول به‌عنوان حلال تمام مشکلات	اعتقاد به شانس و اقبال	اعتقاد به شانس و اقبال					
				اعتقاد به خرافه	روحیه ریسک‌پذیری	گرایش به عضویت در گروه‌های دوستی	روحیه تجربه‌پذیری	اعتقاد به خرافه	اعتقاد به خرافه					
				اعتماد به حس ششم	روحیه رقابت‌پذیری	پول‌دوستی و عشق به پول	میل به برنده شدن	اعتماد به حس ششم	اعتماد به حس ششم					
				آستانه صبر پایین	رفاه‌طلبی	شتاب‌زدگی در امور زندگی	زیاده‌خواهی	آستانه صبر پایین	آستانه صبر پایین					
			عوامل علی	سبک زندگی	سبک زندگی	کنجکاوی	داشتن دانش ورزشی بیش‌ازحد	*	*	کنجکاوی				
						اعتیاد به سیگار	آنلاین بودن و استفاده مداوم از اینترنت	اعتیاد به مواد مخدر	اعتیاد به استفاده بیش‌ازحد	اعتیاد به سیگار	اعتیاد به سیگار			
						تکراری بودن زندگی روزمره	حضور مکرر در قهوه‌خانه	استعمال تفریحی مواد مخدر	کم‌تحرکی و ورزش نکردن	تکراری بودن زندگی روزمره	تکراری بودن زندگی روزمره			
						استفاده مستمر از رادیو و تلویزیون	وقت آزاد داشتن	اعتیاد به مشروبات الکلی	صرف تفریحی مشروبات الکلی	استفاده مستمر از رادیو و تلویزیون	استفاده مستمر از رادیو و تلویزیون			
			عوامل علی	سبک زندگی	سبک زندگی	دنبال کردن برنامه‌های ورزشی رادیو و تلویزیون	*	*	*	دنبال کردن برنامه‌های ورزشی رادیو و تلویزیون				
طرز تفکر نسبت به شرطبندی	طرز تفکر نسبت به شرطبندی	طرز تفکر نسبت به شرطبندی				طرز تفکر نسبت به شرطبندی	طرز تفکر نسبت به شرطبندی	طرز تفکر نسبت به شرطبندی	لذت	پر کردن اوقات فراغت	مغایر ندانستن شرطبندی با ارزش‌های اجتماعی	اشتیاق به پیروزی تیم محبوب	لذت	لذت
									تفریح و سرگرمی	جذابیت بیشتر تماشای مسابقات	تجربه هیجان شرطبندی	همزادپنداری با تیم موردعلاقه	تفریح و سرگرمی	تفریح و سرگرمی
									نگاه به شرطبندی به‌عنوان یک بازی	نشان دادن علاقه و تعصب به تیم محبوب	راه‌حل فرار از مشکلات زندگی	نمایش قدرت و شایستگی	نگاه به شرطبندی به‌عنوان یک بازی	نگاه به شرطبندی به‌عنوان یک بازی
			داشتن نگرش مثبت یا خنثی نسبت به شرطبندی	جامعه‌پذیری و بهره‌مندی از جنبه‌های اجتماعی شرطبندی	مغایر ندانستن شرطبندی با ارزش‌های اخلاقی				*	داشتن نگرش مثبت یا خنثی نسبت به شرطبندی	داشتن نگرش مثبت یا خنثی نسبت به شرطبندی			
عوامل علی	سبک زندگی	سبک زندگی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	اختلال شخصیت وابسته	خلأهای عاطفی در زندگی	نارضایتی از وضعیت فعلی خود	خودکنترلی ضعیف	اختلال شخصیت وابسته	اختلال شخصیت وابسته		
							تنهایی و گوشه‌گیری	چالش‌های فکری	ناکامی در زندگی	اعتمادبه‌نفس پایین	تنهایی و گوشه‌گیری	تنهایی و گوشه‌گیری		
							خلأ هویتی	فشارهای زندگی روزانه	عقده‌های کودکی	ناکامی فرد در زمینه ورزش	خلأ هویتی	خلأ هویتی		
							اسناد بیرونی در فرد	بی‌هدف بودن	عزت‌نفس پایین	عدم تحمل شکست‌های مقطعی زندگی	اسناد بیرونی در فرد	اسناد بیرونی در فرد		
عوامل علی	سبک زندگی	سبک زندگی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	استرس	افسردگی	*	*	استرس	استرس		
							عقاید دینی	عقاید دینی	عقاید دینی	عقاید دینی	عقاید دینی	عقاید دینی	عدم پایبندی به تکالیف دینی	کم‌اهمیت بودن حلال یا حرام بودن درآمد
عوامل علی	سبک زندگی	سبک زندگی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	مشکلات روانی	دوستان به توصیه شرطبندی							برنده شدن دوستان در شرطبندی	تعامل نزدیک با دوستان

ابعاد (کدگذاری انتخابی)	مقوله (کدگذاری محوری)		مفاهیم (کدگذاری باز)		
	مقوله اصلی	مقوله فرعی			
عوامل زمینه‌ای	عوامل اقتصادی	وضعیت اقتصادی نامناسب جامعه	افزایش نقدینگی به دلیل عدم یا نبود سرمایه‌گذاری معقول	شکاف اقتصادی رفاه اقتصادی بیش‌ازحد	
		فقر و مشکلات اقتصادی			
	عوامل فرهنگی و اجتماعی	بیکاری	وجود قهوه‌خانه در محل زندگی	خلأ شادی در جامعه	ورود زودهنگام جوانان به شبکه‌های اجتماعی
		عدم آگاهی جامعه درباره حرام بودن شرطبندی	عدم آگاهی جامعه درباره ماهیت شرطبندی	نبود فضای مناسب برای گذران اوقات فراغت	مدیریت غلط در فوتبال
		زیاد شدن اوقات فراغت به تبع پیشرفت‌های بشریت	عدم آگاهی جامعه درباره اعتیادآور بودن شرطبندی	فاصله گرفتن روحانیت از تحلیل مسائل شرطبندی و اتکا به احادیث	دخالت افراد غیرمتخصص در مدیریت کلان فوتبال
		عدم وجود گزینه‌های جبرانی جایگزین مناسب	نگرش مثبت یا خنثی جامعه نسبت به شرطبندی	نبود تفریحات مناسب در جامعه	دخالت افراد غیرمتخصص در مدیریت کلان فوتبال
		برنامه‌ریزی نامطلوب اوقات فراغت جوانان	وجود مفاهیم مثبتی در رابطه با شرطبندی ورزشی	تقلید از فرهنگ غرب در شرطبندی	نبود باشگاه ورزشی در محل زندگی
		خلأ فعالیت‌های هیجانی در جامعه	نزدیکی به مراکز شرطبندی	عدم توجه به کمال‌گرایی در تمامی ارکان جامعه	توسعه خانه‌های شرطبندی
		عدم آگاهی جامعه درباره عواقب شرطبندی			
		نبود نظارت در فضای مجازی	دسترسی راحت به سایت‌های شرطبندی	عدم نظارت نهادهای اطلاعاتی بر فعالیت مافیای شرطبندی	اخذ درگاه‌های خرید اینترنتی سایت‌های شرطبندی
عوامل اصلی	همکاران	گرامش همکاران به شرطبندی	تجربه موفقیت همکاران در شرطبندی		
		هم‌سالان	گرامش هم‌سالان به شرطبندی	توصیه هم‌سالان به شرطبندی	معاشرت نزدیک با همسالان
			تقلید و الگوبرداری از چهره‌های مشهور	شرکت ورزشکاران حرفه‌ای در شرطبندی	
	خانواده	ارتباط نامطلوب والدین با فرزندان	ثبات نداشتن محیط خانواده	ارتباط نامطلوب اعضای خانواده با همدیگر	برنده‌شده اعضای خانواده در شرطبندی
		اطمینان از عدم برخورد منفی خانواده	سخت‌گیری‌های دینی از سوی خانواده	نگرش مثبت یا خنثی نسبت به شرطبندی	عدم نظارت خانواده بر رفتار فرزندان
		گرامش والدین به شرطبندی	سرکوب فرزند توسط والدین	گرامش سایر اعضای خانواده به شرطبندی	اعتیاد والدین
		عدم رعایت تکالیف دینی در خانواده	اعتیاد سایر اعضای خانواده	کم‌رنگ بودن مسائل دینی در خانواده	
	افراد مشهور	گرامش هم‌سالان به شرطبندی	توصیه هم‌سالان به شرطبندی	معاشرت نزدیک با همسالان	
		گرامش همکاران به شرطبندی	تجربه موفقیت همکاران در شرطبندی		
		اطمینان از عدم برخورد منفی دوستان	نگرش مثبت یا خنثی دوستان نسبت به شرطبندی	گرامش دوستان به شرطبندی	
مقوله (کدگذاری محوری)			مفاهیم (کدگذاری باز)		
	مقوله اصلی	مقوله فرعی			

مقوله (کدگذاری محوری)	مفاهیم (کدگذاری باز)		مقوله اصلی (کدگذاری انتخابی)
	مقوله فرعی	مقوله اصلی	
توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات	اطمینان از عدم مجازات قانونی	عدم شفافیت قوانین شرطبندی	*
	گسترش زیرساخت‌های اینترنتی	افزایش استفاده از تلفن‌های هوشمند	گسترش اینترنت *
	توسعه اپلیکیشن‌های شرطبندی	توسعه فضای مجازی	توسعه کمی و کیفی تلفن همراه
	توسعه روزافزون شرطبندی بر بستر اینترنت	فراهم‌سازی امکان شرطبندی آنلاین در هر مکانی	*
	جایزه‌های پیشنهادی سایت‌های شرطبندی	القای قانونی بودن فعالیت سایت‌های شرطبندی	امکان شرطبندی آنلاین در حین بازی
	گسترش سایت‌های شرطبندی	القای شرعی و حلال بودن شرطبندی	فراهم‌سازی ماهیت ناشناس بودن در سایت‌های شرطبندی
	خلق اشتیاق کاذب توسط سایت‌های شرطبندی	موجه جلوه دادن شرطبندی با شرکت در امور خیریه	ارائه مشوق‌های شرطبندی رایگان
	تبلیغات سایت‌های شرطبندی در محیط وب	تبلیغات دروغین کسب ثروت فزاینده و یک‌شبه	تمرکز بر فراوانی تبلیغات شرطبندی
	القای شرطبندی به‌عنوان یک شغل	ارائه مستندات آماری دروغین توسط سایت‌های شرطبندی	تبلیغات سایت‌های شرطبندی در رسانه‌های چاپی
	القای شرطبندی به‌عنوان منبع درآمد	استناد بر حلالیت شرطبندی در اسب‌سواری و تیراندازی و شنا	طراحی و جذابیت سایت‌های شرطبندی
بهره‌گیری از افراد معروف در تبلیغات شرطبندی	حضور بازیکنان فوتبال در تبلیغات شرطبندی	*	

عوامل مداخله‌گر

راهبردهای بازاریابی

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که ۱۷۲ عامل به‌عنوان عوامل نهایی گرایش به شرطبندی شناخته شدند که در سه مقوله عوامل علی (شخصی، گروه مرجع)، عوامل زمینه‌ای (فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی، قانونی) و عوامل مداخله‌گر (راهبردهای بازاریابی، توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات) دسته‌بندی شدند.

جدول ۵. نتایج کدگذاری عوامل اعتیاد به شرطبندی در فوتبال

مفاهیم (کدگذاری باز)				مقوله (کدگذاری محوری)	ابعاد (کدگذاری انتخابی)	
امید به جبران پول از دست رفته در شرطبندی	دریافت پورسانت از معرفی افراد	کسب درآمدهای کلان از طریق شرطبندی ورزشی	کسب درآمد از بردهای اولیه	عوامل اعتیاد به شرطبندی	انگیزه‌های مالی	
*	*	ارضا نشدن پس از بردهای عادی و در انتظار برد بزرگ بودن	رؤیای ضربه زدن به کمپانی‌های شرطبندی			
ارائه گزینه‌های شرطبندی مطمئن‌تر	دعوت مجدد به قمار از طریق اطلاعات شخصی افراد	امکان شرطبندی گروهی	ارائه گزینه‌های متنوع برای شرطبندی			ترفندهای بازاریابی
افزایش تعداد فرصت‌های شرطبندی	فاصله زمانی اندک بین شرطبندی‌ها	فعالیت ۲۴ ساعته سایت‌های شرطبندی	گزینه‌های جبرانی ارائه شده			
*	*	*	پرنسپ کردن شانس کاذب برنده شدن			
چالش‌های روحی اولیه پس از عدم انجام شرطبندی	فراموش کردن باخت در شرطبندی‌های قبلی	ناراحتی از باخت‌های قبلی	مقصر دانستن دیگران			واکنش‌های روانی - رفتاری
تداوم ارتباط با دوستان شرط بند	رفتار وفادارمدار	شیرینی موفقیت اولیه در شرطبندی	الگو قرار دادن نمونه‌های اندک موفق در شرطبندی			
دل‌بستگی و تعلق عاطفی به شرطبندی	لذت بردن از رقابت با دوستان	عدم توانایی کنترل بر خود	اعتقاد به اعتیادآور نبودن شرطبندی			
*	*	*	وسوسه			
*	عادی شدن شرطبندی در جامعه	عادی بودن شرطبندی در محیط‌های کاری	افزایش تعداد رویدادهای ورزشی			واکنش جامعه

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد ۳۱ عامل به‌عنوان عوامل نهایی اعتیاد به شرطبندی شناخته شدند که در چهار مقوله - انگیزه‌های مالی، ترفندهای بازاریابی، واکنش‌های روانی - رفتاری، واکنش جامعه دسته‌بندی شدند.

جدول ۶. نتایج کدگذاری راهکارهای مقابله با شرطبندی در فوتبال

مفاهیم (کدگذاری باز)				مقوله (کدگذاری محوری)	ابعاد (کدگذاری انتخابی)
نکوهش شرطبندی در رسانه‌های رسمی	اطلاع‌رسانی در رابطه با عدم هماهنگی شرطبندی با موازین شرعی	اجتماعی فسادهای تشریح شرطبندی از برخاسته	اطلاع‌رسانی و تبلیغات پیشگیرانه در رادیو	اطلاع‌رسانی	راهکار
برنامه‌ریزی صداوسیما برای پرداختن سیستماتیک به شرطبندی	افزایش حساسیت عمومی نسبت به شرطبندی	بولد کردن مضرات اقتصادی شرطبندی	اطلاع‌رسانی و تبلیغات پیشگیرانه در تلویزیون		

مفاهیم (کدگذاری باز)				مفهومه (کدگذاری محوری)	ابعاد (کدگذاری انتخابی)
ارائه الگوهای جانشین شرط‌بندی در رسانه	استفاده از قدرت رسانه‌های محلی در نکوهش شرط‌بندی	بولد کردن ماهیت غیرقابل‌پیش‌بینی بودن فوتبال	اطلاع‌رسانی و تبلیغات پیشگیرانه در روزنامه		
آگاهی دادن نسبت به آسیب‌های اجتماعی بر خانواده و اطرافیان	استفاده از ظرفیت فضای مجازی در نکوهش شرط‌بندی	بولد کردن حرام بودن شرط‌بندی	ترویج فرهنگ پهلوانی در ورزش		
آگاهی بخشی جوانان از تأثیر شرط‌بندی ورزشی بر زندگی آینده آنها	آگاه‌سازی در رابطه با عدم هماهنگی شرط‌بندی با هنجارهای فرهنگی	ارائه اطلاعات و آمار درباره میزان موفقیت و شکست در شرط‌بندی	روشنگری در مورد ماهیت و سازوکار سایت‌های شرط‌بندی		
تشریح مسائل مرتبط با شرط‌بندی توسط مسئولین فدراسیون در رسانه	آشنایی جوانان با فرهنگ اسلامی	تهیه فیلم و مستند در مورد عواقب شرط‌بندی	آشنایی جوانان با فرهنگ ایرانی		
*	آگاهی بخشی نسبت به عواقب شرط‌بندی	تشریح تفاوت شرط‌بندی با پیش بینی و موارد مجاز	افزایش چاپ نشریات و کتب با موضوع شرط‌بندی		
آموزش مسائل اخلاقی در دانشگاه بالأخص برای دانشجویان تربیت‌بدنی	آموزش ماهیت و جنبه‌های مختلف شرط‌بندی در مدرسه	آموزش مهارت‌های زندگی در کودکی	برگزاری نشست‌های دانشگاهی با محوریت شرط‌بندی		
انجام پژوهش تخصصی به‌منظور آسیب‌شناسی بهتر تأکید خانواده بر تلاش و کار و پاداش دادن به فرزند بر مبنای تلاش	برنامه‌های مذهبی در مدارس به‌منظور تغییر عقیده نسبت به شرط‌بندی	آموزش ماهیت و جنبه‌های مختلف شرط‌بندی در مدرسه	تهیه جزوات آموزشی و فرهنگی در مورد شرط‌بندی		
آموزش مهارت هدف چینی در مدرسه	گنجاندن آموزش کارآفرینی در برنامه‌های آموزشی همه سطوح تحصیلی	بررسی ابعاد شرط‌بندی سوای از مباحث دینی	تبیین احکام شرعی در نکوهش شرط‌بندی		
آموزش مهارت خودکنترلی در دانشگاه	برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط با شرط‌بندی برای مسئولین اقتصادی	آموزش مهارت هدف چینی در دانشگاه	بررسی تأثیرات شرط‌بندی بر رفتار افراد توسط روانشناسان		

آموزشی

مفاهیم (کدگذاری باز)				مقوله (کدگذاری محوری)	ابعاد (کدگذاری انتخابی)
آموزش و توجیه خانواده‌ها نسبت به شرطبندی	آموزش مهارت خود نظم دهی در مدرسه	برگزاری دوره‌های آموزشی مرتبط با شرطبندی برای مسئولین فرهنگی	آموزش صبر در محیط خانواده		
آموزش و توجیه مربیان نسبت به شرطبندی	آموزش مهارت خود نظم دهی در دانشگاه	آموزش مهارت‌های خود نظم دهی به عموم جامعه	آموزش مهارت‌های خودکنترلی به عموم جامعه		
پذیرش شرطبندی به‌عنوان واقعیت امروز جامعه	آموزش مهارت خودکنترلی در مدرسه	*	*		
بررسی فعالیت‌های شرطبندی در جامعه توسط سازمان‌های اطلاعاتی، فرهنگی و ...	توجه به مقوله پیشگیری در شرطبندی	کنترل و ایجاد محدودیت رابطه با دوستان کج رو توسط خانواده	ایجاد واحد سازمانی پیشگیری در شرطبندی در فدراسیون		
نظارت خانواده بر رفتار و دامنه ارتباط فرزندان	تعامل نهادهای فرهنگی و ورزشی	نظارت نهادهای اطلاعاتی بر فعالیت‌های مسئولین فدراسیون	*		
توجه مسئولان بر نحوه فعالیت‌های سایت‌های شرطبندی	تعیین شاخص‌های مدیریت مالی در فدراسیون فوتبال	برنامه‌ریزی برای کاهش مصرف الکل	ندادن درگاه خرید اینترنتی به سایت‌های شرطبندی		
برخورد جدی با متصدیان حوزه شرطبندی	نظارت نهادهای اطلاعاتی بر دارایی مسئولین فدراسیون	تعیین سیاست‌های ضد قمار در محل کار سازمان‌ها	پیگیری مصادیق شرطبندی اینترنتی توسط پلیس فتا		
حذف پدیده دلالت‌گری	تعامل نهادهای مذهبی و ورزشی	تمرکز خانواده بر رفتارهای تقلیدی ناصحیح فرزند و جایگزین کردن با الگوی مناسب	شفافیت در مدیریت کلان ورزش		
کاهش تصدی‌گری دولت در فوتبال	شفافیت مالی دارایی بازیکنان	نظارت نهادهای اطلاعاتی بر مالباختگان در شرطبندی از طرح شکایت	رفع نگرانی		
تخصصی شدن مراجع مدیریتی در ورزش	شفافیت مالی دارایی مسئولین فدراسیون فوتبال	دور نگه‌داشتن فرزند از تبلیغات شرطبندی	گزارش مصادیق شرطبندی به پلیس توسط مردم		
نظارت خانواده بر منبع درآمد فرزندان	نظارت نهادهای اطلاعاتی بر دارایی بازیکنان	نظارت نهادهای اطلاعاتی بر دارایی داوران	نظارت خانواده بر فعالیت فرزندان در فضای مجازی		
بررسی تبلیغات شرطبندی به‌منظور مقابله با آن	نظارت بر گردش مالی صاحبان سایت‌های شرطبندی	توجه و بررسی فدراسیون فوتبال نسبت به فعالیت‌های شرطبندی	برخورد قانونی با تبلیغ‌کنندگان شرطبندی		
برنامه‌ریزی برای کاهش استعمال سیگار	برخورد قوه قضائیه با مصادیق شرطبندی	فیلتر کردن سایت‌های شرطبندی	ممنوعیت شرطبندی ورزشکاران		
تأمین مالی معقول فرزندان	*	*	*		
درگیر افراد به مشاوره ارائه	ارائه مراقبت‌های بهداشت روانی مؤثر برای افراد درگیر	گروه‌درمانی	ترغیب افراد درگیر به مراجعه به روانکاو و روان‌پزشک	مددکاری	خدمات

مفاهیم (کدگذاری باز)			
مفوله (کدگذاری محوری)	ابعاد (کدگذاری انتخابی)		
		خانواده‌درمانی	راه‌اندازی واحدهای راهنمایی و مشاوره در رابطه با شرطبندی در دانشگاه
اقتصادی	ارائه گزینه‌های جایگزین	بهبود وضعیت اقتصادی اقشار کل جامعه	جلوگیری از هدر رفت هزینه‌های دلاری در باشگاه‌ها
		تأمین نیازهای مالی داوران	پرداخت به‌موقع حقوق و قرارداد بازیکنان
		تناسب قراردادهای نیازهای مالی کادر فنی	کسب درآمد باشگاه‌ها از راه تبلیغات
		استفاده از روش‌های جایگزین (پیش‌بینی، قرعه‌کشی و ...)	گسترش شادی‌های عمومی
		تأمین نیازهای سرگرمی و تفریحی جامعه	توسعه ورزش خانوادگی
		اشتغال‌زایی	توسعه ورزش بانوان
		آموزش مهارت‌های شغلی در دوران تحصیل	توسعه ورزش‌های هیجانی و ریسکی
		ایجاد مراکز پیش‌بینی فوتبال	توسعه ورزش همگانی
		تصویب قانون مستقل درباره شرطبندی اینترنتی	تعریف بودجه مشخص برای مقابله با شرطبندی
		تصویب قانون مستقل درباره شرطبندی ورزشی	تعیین قوانین و مقررات مقابله با پول‌شویی
تعریف دقیق شرطبندی ورزشی	تدوین قوانین انضباطی برای مربیان درگیر شرطبندی		
تدوین قوانین شرطبندی	تدوین قوانین بازدارنده شرطبندی		
اصلاح و بازنگری قوانین شرطبندی			

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که ۱۵۴ راهکار، به‌عنوان

راهکارهای نهایی مقابله با شرطبندی شناخته شدند که در

پنج مقوله بهبود وضعیت اقتصادی، اصلاح قوانین، ارائه گزینه‌های جایگزین، خدمات مددکاری اجتماعی، نظارت و کنترل، اطلاع‌رسانی، آموزش دسته‌بندی شدند.

جدول ۷. نتایج کدگذاری پیامدهای شرطبندی در فوتبال

مفاهیم (کدگذاری باز)				مقوله (کدگذاری مجوری)		ابعاد (کدگذاری انتخابی)
				مقوله اصلی	مقوله فرعی	
پیامدهای منفی	افزایش شکاف اقتصادی در جامعه	کاهش سرمایه اجتماعی	رواج راحت‌طلبی در جامعه	تمایل به کسب مال از راه‌های غیرقانونی	فرهنگی - اجتماعی	
	رواج بی‌هدف بودن در جامعه	کاهش اعتماد اجتماعی	تشکیل باندهای شرطبندی	رواج قانون‌گریزی در بستر فضای مجازی		
	از بین رفتن روحیه جوانمردی در جامعه	رواج قانون‌گریزی در تمام امور زندگی	کم‌رنگ شدن مسائل اخلاقی در جامعه	تابوشکنی نسبت به اعمال غیرقانونی		
	تضعیف فضیلت کار و تلاش	تخریب جایگاه مرجعیت	کاهش عقلانیت در جامعه	کاهش عدالت اجتماعی		
	از هم پاشیدن بنیان خانواده	افزایش نابرابری اجتماعی	افزایش خفت‌گیری	رواج کلاهبرداری اینترنتی		
	افزایش خریدوفروش مواد مخدر	رواج کلاهبرداری در جامعه	افزایش کیف‌قاپی	رواج بیکاری در جامعه		
	افزایش فحشا	افزایش سرقت و دزدی	شکل‌گیری خانه‌های تیمی	کم‌کاری در محل کار		
	افزایش روابط نامشروع	افزایش درگیری و خشونت	*	*		
	پول‌شویی	از بین رفتن نظام اقتصادی کشور	خروج ارز از کشور	توسعه دلالی در جامعه		
	کاهش انگیزه فعالیت‌های اقتصادی	تضعیف فعالیت‌های کارآفرینی در کشور	افزایش قدرت اقتصادی صاحبان شرطبندی	تضعیف فعالیت‌های تولیدی در کشور		
اقتصادی	از بین رفتن چرخه معقول کار - دستمزد	*	*	*		
	از بین رفتن احترام فرد در خانواده	وضعیت سلامت جسمانی نامطلوب کودک دارای والدین درگیر با فعالیت‌های شرطبندی	بی‌اعتباری فرد در خانواده	اضطراب بیشتر نامطلوب کودک دارای والدین درگیر با فعالیت‌های شرطبندی	خانوادگی شخصی	
	از بین رفتن کانون گرم خانواده	مشکلات رفتاری کودک دارای والدین درگیر با فعالیت‌های شرطبندی	مدیریت نامطلوب خانواده	ترک منزل		
	طلاق	مشکلات مالی در خانواده	خشونت خانوادگی	مشاجرات خانوادگی		

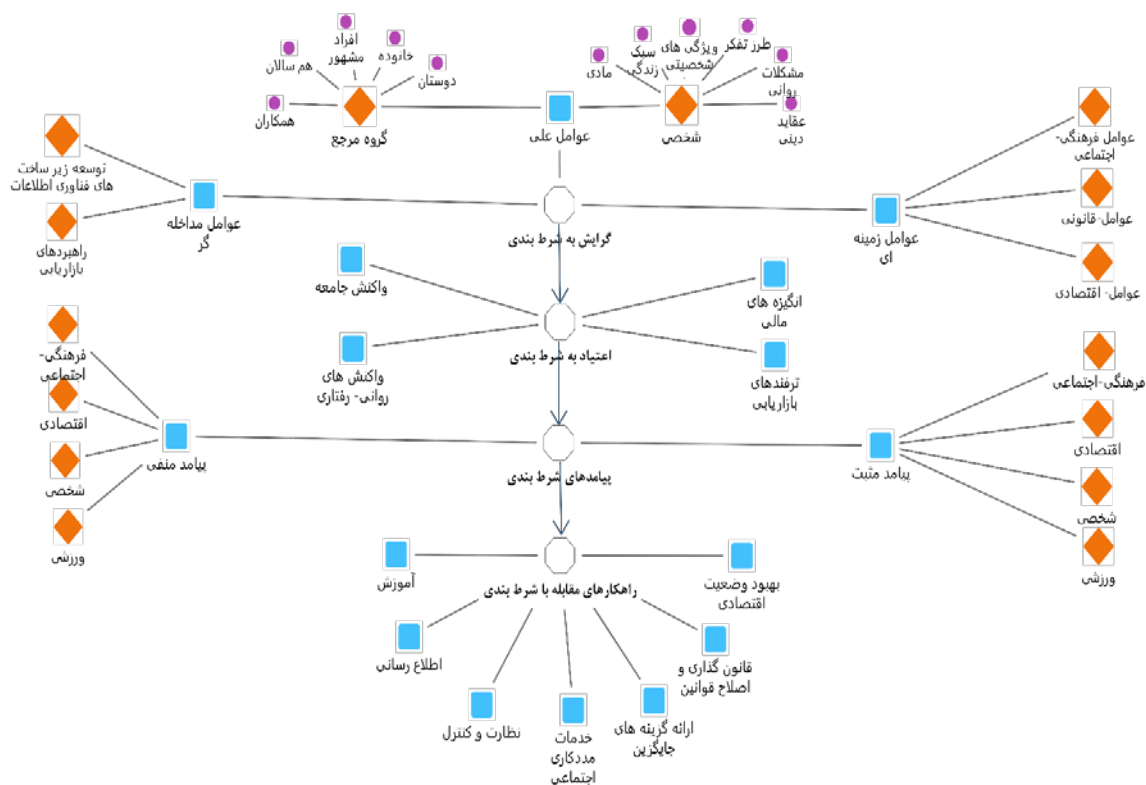
	طرد خانوادگی	سرزنش خانواده	*	*
مالی	ضرر مالی	وام گرفتن	فروش وسایل شخصی	سرقت سپرده‌های بانکی
	بدهکاری	سرقت اطلاعات بانکی	فروش دارایی‌ها (خانه، زمین، ماشین و ...)	ورشکستگی
روانی	اعتیاد به شرطبندی	آزار و اذیت کلامی دیگران	عصبانیت	آستانه صبر پایین
	افکار خودکشی به علت بدهی یا ورشکستگی	آزار و اذیت عاطفی دیگران	اضطراب	احساس شکست و سرخوردگی
	پرخاشگری	آزار و اذیت روانی دیگران	وسواس	یاس ناشی از ضرر مالی
	گوشه‌گیری و انزوا	آسیب به عزت نفس فرد	رفتارهای ناپخته و هیجانی	خودکنترلی ضعیف‌تر از قبل
	افسردگی	سوءظن و نگرانی	خود سرزنشی	آشفته‌گی ذهنی
	احساس تنهایی همیشگی	تنفر از تماشای مسابقات فوتبال	سرزنش اطرافیان	امید نداشتن به فرادایی بهتر
	ضعف در اهداف و انگیزه‌های زندگی	خرافاتنی شدن	*	*
سلامتی	اعتیاد به مواد مخدر	گرایش به انحرافات جنسی	اختلالات خواب	آسیب‌های فیزیکی ناشی استفاده بیش‌از‌حد از وسایل هوشمند
	اعتیاد به مصرف الکل	اعتیاد به سیگار	خستگی	کم‌تحرکی
سبک زندگی	مصرف قرص‌های آرام‌بخش	اختلال در چرخه طبیعی زندگی	*	*
	عادت به اتلاف وقت	اعتیاد به اینترنت	عادت به دروغ‌گویی به‌منظور کسب پول برای شرطبندی	*
شغلی	بیکاری و از دست دادن شغل	ورود به شغل‌های غیرقانونی با هدف جبران ضرر مالی	از دست دادن فرصت‌های شغلی	تمایل نداشتن به داشتن شغل
	آسیب رساندن به روند تحصیلی فرد	*	*	*
قانونی	تصرف دارایی‌ها توسط دادگاه	پرونده قضایی	زندان	*
دینی	قطع کامل اعمال دینی	سست شدن بنیادهای اعتقادی فرد	قه‌ر با خدا	*
باشگاه‌ها	چنددستگی در باشگاه	ورود باشگاه‌ها به فعالیت‌های شرطبندی	کسب نتایج ضعیف	از دست رفتن جایگاه فنی تیم‌های شایسته
	از هم پاشیدن شیرازه باشگاه	ترویج نتیجه‌گرایی به‌جای فرایند‌گرایی	ضرر از تغییر نتیجه بازی	از دست رفتن هواداران
مالی امن	از دست رفتن حامیان مالی	عدم تمایل شرکت‌ها و سازمان‌ها برای تیم داری	ورود شرط‌بندان به تیم داری با هدف شرطبندی‌های کلان	عدم ترغیب سرمایه‌گذاران به حمایت مالی از فوتبال
هواداران	تقلیل رفتارهای مثبت هواداران یک تیم	از بین رفتن عرق، علاقه و احساس عاطفی تماشاگران به تیم	افزایش فحاشی در محیط‌های ورزشی	ایجاد هیجان کاذب در استادبوم‌ها
	دلسردی هواداران	*	*	*
مدیران	فساد مالی سازمان‌دهی شده در فوتبال	بی‌انگیزگی و ناامیدی در بین مدیران تیم‌ها	ورود دلالتان به شرطبندی	عدم توجه به شایسته‌سالاری در بدنه مدیریتی فوتبال
	فساد اداری و اجرایی در بدنه مدیریتی تیم‌ها	فساد اداری و اجرایی در فدراسیون فوتبال	*	*
	ورود بازیکنان به فعالیت‌های شرطبندی	از بین رفتن تعصب و عرق به تیم در بین بازیکنان	بی‌انگیزگی و ناامیدی در بین بازیکنان	درگیری بازیکنان پایه در شرطبندی
بازیکنان	ورود اعضای خانواده بازیکنان به فعالیت‌های شرطبندی	تأثیر منفی بر عملکرد فنی بازیکنان	بی‌انگیزگی بازیکنان پایه برای پیشرفت	استعداد سوزی بازیکنان پایه
	کاهش لذت بازی برای بازیکنان	اتهام خلاف واقع شرطبندی به بازیکنان	فعالیت‌های شرطبندی	از دست رفتن اعتبار بازیکنان

			طرد شدن بازیکنان از جامعه فوتبال		
	*	بازنشستگی زودهنگام			
	*	تخریب چهره واقعی ورزش	دور شدن فوتبال از ماهیت اصلی خود	تبانگی در فوتبال	ماهیت ورزش
	*	از دست رفتن جایگاه اجتماعی فوتبال در جامعه	پایین آوردن سطح فنی فوتبال	از بین رفتن روح بازی جوانمردانه	
	*	ورود داوران به فعالیت‌های شرطبندی	تأثیر منفی بر عملکرد فنی داوران	ورود کادر اجرایی مسابقات به فعالیت‌های شرطبندی	اجرای کادر
	*	تأثیر منفی بر عملکرد فنی مربیان	بی‌انگیزگی و ناامیدی در بین مربیان تیم‌ها	ورود مربیان به فعالیت‌های شرطبندی	مربیان
		شغل پاره‌وقت	راهی برای تخلیه هیجان	غنی‌سازی اوقات فراغت مردم	فرهنگی - اجتماعی
	*		کسب منافع مالی از طریق مالیات بر شرطبندی	ایجاد فرصت‌های شغلی با درآمد حاصل از شرطبندی	اقتصادی
		ایجاد علاقه به شروع ورزش فوتبال	افزایش تماشای تلویزیونی مسابقات فوتبال	افزایش هواداران رشته فوتبال	ورزشی
		در اعتماد به نفس رفتن بالا	کسب سود و منافع اقتصادی	افزایش دانش فوتبالی	شخصی
		یادگیری مهارت‌های کسب و کار	افزایش روحیه ریسک‌پذیری	سرگرمی	
		پر کردن اوقات فراغت	افزایش لذت تماشای فوتبال	هیجانانگ تخلیه	
	*		توسعه مهارت‌های ذهنی	جدید روابط ایجاد	

پیامدهای مثبت

شخصی، ورزشی) دسته‌بندی شدند. در نهایت، مدل عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرطبندی در فوتبال (شکل ۲) ارائه می‌گردد.

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که ۱۸۵ پیامد به‌عنوان پیامدهای نهایی شرطبندی شناخته شدند که در دو مقوله پیامدهای مثبت (فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی، شخصی، ورزشی) و پیامدهای منفی (فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی،

شکل ۲. مدل عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرط‌بندی در فوتبال

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر ارائه مدل عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرط‌بندی در فوتبال با تأکید بر روش داده بنیاد بود. انگیزه‌ها مالی در تحقیق حاضر و سایر تحقیقات صورت گرفته از جمله تحقیقات آچنامونگ و همکاران (۲۰۲۲) و نجوکو و همکاران (۲۰۲۱) در کشورهای آفریقایی (۱۰)، و اتکان و کلاکوگلو (۲۰۲۰) و لی و همکاران (۲۰۲۰) در کشورهای اروپایی (۳۰، ۳۱) به‌عنوان یکی از علل گرایش همه اقشار جامعه به فعالیت‌های شرط‌بندی است. در بیشتر تحقیقات صورت گرفته تأکید شده است که افراد با رؤیای یک‌شبه پولدار شدن به شرط‌بندی روی آورده و همین تفکر سبب شده که افراد پس از کسب درآمد از بردهای اولیه با هدف کسب درآمدهای کلان و حتی امید به جبران پول از دست‌رفته مجدداً به فعالیت‌های شرط‌بندی

خود ادامه می‌دهند. هرچند افراد با دیدگاه کسب منافع اقتصادی به شرط‌بندی ورود یا به ادامه فعالیت می‌پردازند، نتایج تحقیق حاضر و سایر تحقیقات مرتبط از جمله مگ گی (۲۰۲۰)، آسیس منت (۲۰۲۲) و درویشی فرد و همکاران (۱۳۹۵) نشان می‌دهد که در نهایت ضرر مالی، فروش دارایی‌ها (خانه، زمین، ماشین و ...)، بدهکاری و ورشکستگی در انتظار آنهاست (۳۲، ۳۳، ۱۸)؛ بنابراین راه‌حل کاهش این انگیزه، به بهبود وضعیت اقتصادی اقشار کل جامعه، اعطای وام‌های کوتاه‌مدت با بهره کم یا بدون بهره به جوانان کارآفرین و افزایش حقوق متناسب با نیازهای زندگی اقشار مختلف جامعه می‌باشد. از آنجایی که درگیر شدن عوامل مرتبط با فوتبال همچون بازیکنان، مربیان، مدیران و عوامل اجرایی می‌تواند عموم جامعه را برای ورود به این حیطه ترغیب کند، تأمین نیازهای مالی

مطلوب، وفادار باشند. در نتیجه به شرطبندی اعتیاد پیدا کرده و آشفتگی ذهنی و سوءظن و نگرانی را برای همیشه با خود یدک می‌کشند. برای کمک به چنین افرادی باید مهارت هدف چینی را به منظور انتخاب هدف درست آموزش داد و بر استفاده از فرصت‌ها برای انجام فعالیت‌های ارزشمند و مفید تأکید کرد.

تنهایی و گوشه‌گیری، استرس و افسردگی نیز از جمله مهم‌ترین عوامل روانی گرایش به شرطبندی می‌باشند. افراد به دلیل تداوم ارتباط و لذت بردن از رقابت با دوستان به‌عنوان راهی برای فرار موقت از تنهایی و همچنین امکان شرطبندی گروهی و فعالیت ۲۴ ساعته سایت‌های شرطبندی در شرطبندی غرق شده و به آن دل‌بستگی و تعلق عاطفی پیدا می‌کنند. هرچند افراد در ابتدا با هدف بهبود استرس و افسردگی خود اقدام به شرطبندی می‌کنند؛ با این حال عصبانیت، اضطراب، پرخاشگری، وسواس، یاس ناشی از ضرر مالی، افسردگی و احساس تنهایی همیشگی ارمغان شرطبندی برای آن‌هاست. در این رابطه آگاهی بخشی نسبت به عواقب شرطبندی با تهیه فیلم و مستند می‌تواند آینده پیش روی افراد را قبل از رسیدن، به آن‌ها نشان دهد. فشارهای زندگی روزانه، ناکامی در زندگی روزانه و ورزشی، عدم تحمل شکست‌های مقطعی زندگی و نارضایتی از وضعیت فعلی سبب گرایش عده‌ای دیگر از افراد به شرطبندی شده است. چنین افرادی یا به دلیل شیرینی موفقیت اولیه در شرطبندی یا ناراحتی از باخت‌های قبلی با پررنگ کردن شانس کاذب برنده شدن از سوی صاحبان این صنعت، به شرطبندی اعتیاد پیدا می‌کنند و زمانی که در شرطبندی به موفقیت نمی‌رسند؛ با پشتوانه سایر شکست‌های زندگی احساس شکست و سرخوردگی کرده و در نهایت به علت بدهی یا ورشکستگی به خودکشی فکر یا اقدام می‌کنند. ارائه اطلاعات و آمار

کادر اجرایی مسابقات، عوامل مدیریتی باشگاه و کادر فنی و بازیکنان تیم‌ها به‌منظور جلوگیری از ورود آن‌ها به شرطبندی الزامی است.

از دیگر عوامل گرایش افراد به شرطبندی عوامل روانی می‌باشد که نه تنها در تحقیق حاضر بلکه در نتایج تحقیقات گرانرو و همکاران^۱ (۲۰۲۰)، آسیس منت (۲۰۲۲) و داوودی و همکاران (۲۰۲۲) نیز مورد تأیید قرار گرفت (۱۸، ۱۹، ۲۲). اختلال شخصیت وابسته، خودکنترلی ضعیف، اعتمادبه‌نفس و عزت‌نفس پایین و اسناد بیرونی سبب گرایش فرد به فعالیت‌های شرطبندی شده و در ابتدا فرد با الگو قرار دادن نمونه‌های اندک موفق در شرطبندی به ادامه شرطبندی وسوسه شده و با توجه به اینکه این افراد عموماً بر رفتار خود، کنترلی ندارند و اعتقادی نیز به اعتیادآور بودن شرطبندی ندارند؛ حتی در صورت باخت نیز با مقصر دانستن دیگران به ادامه شرطبندی می‌پردازند. پیامد این رفتار چیزی نیست جز رفتارهای ناپخته و هیجانی همچون آزار و اذیت روانی، کلامی و عاطفی دیگران و سرزنش خود و اطرافیان. برای کمک به چنین افرادی هرچند نباید از نقش اطلاع‌رسانی و آموزش در انواع رسانه غافل شد؛ به‌طور خاص می‌بایست مهارت خودکنترلی، صبر و خود نظم دهی در همه محیط‌ها از خانواده گرفته تا مدرسه و دانشگاه به فرد آموزش داده شود. علاوه بر این ارائه مشاوره، مراقبت‌های بهداشت روانی مؤثر و خانواده‌درمانی نیز باید برای درمان افراد درگیر مورد توجه قرار گیرد تا اثرات زیان‌بار بعدی را به حداقل برسد. خلأ هویتی و عاطفی، بی‌هدف بودن، عقده‌های کودکی و چالش‌های فکری از دیگر عوامل روانی مؤثر در گرایش افراد به شرطبندی می‌باشد. چنین افرادی پس از عدم انجام شرطبندی دچار چالش‌های روحی می‌شوند و به دلیل بی‌هدف بودن احساس می‌کنند که می‌بایست به شرطبندی به‌عنوان هدفی

دارند؛ در صورت عدم موفقیت در شرطبندی تمامی عوارض روانی ذکر شده در فوق همچون استرس و افسردگی، عصبانیت، یاس و مواردی از این دست به سراغ این افراد می‌آید. سوای از تمامی راهکارهای عمومی پیشگیری ارائه شده برای چنین افرادی می‌بایست در مورد ماهیت و سازوکار سایت‌های شرطبندی روشنگری انجام شود تا سطح توقعات آن‌ها با واقعیت موجود تطابق یابد.

طرز تفکر به شرطبندی عامل دیگری جهت ورود به فعالیت‌های شرطبندی است که در تحقیقات کشر و همکاران (۱۳۹۹) و ساجدی سابق و همکاران (۱۴۰۰) از تحقیقات داخلی (۱۹، ۳۴) و کایلیک و گریفیث (۲۰۲۱) و لامونت و هینگ (۲۰۲۰) از تحقیقات خارجی نیز به آن‌ها اشاره شده است (۲۱، ۳۵). عده‌ای از افراد به شرطبندی به‌عنوان یک بازی می‌نگرند و با هدف پر کردن اوقات فراغت خود تنها به دنبال لذت، تفریح و تجربه هیجان ناشی از آن هستند. افزایش تعداد فرصت‌های و ارائه گزینه‌های متنوع برای شرطبندی نیز با ارضای این نیازها، فرد را غرق در شرطبندی می‌کنند. در تجربه‌های اول شاید چنین به نظر برسد که شرطبندی اوقات فراغت افراد را پر می‌کند و فرد سرگرم شده، هیجان‌اتش تخلیه می‌شود و احساس شادی و لذت را تجربه می‌کند؛ با این نگاه افراد به شرطبندی ادامه داده تا در نهایت با اعتیاد به آن، وجه دیگر شرطبندی یعنی واکنش‌های روانی همچون عصبانیت، اضطراب، وسواس، تأثیرات منفی بر سلامت فرد مثل گرایش به انحرافات جنسی، اعتیاد به مصرف الکل، سیگار و مواد مخدر و مصرف قرص‌های آرام‌بخش خود را نمایان سازد. با علم به اینکه پیشگیری بهتر از درمان است؛ با ایجاد مراکز پیش‌بینی فوتبال و معرفی در رسانه، تنوع در برنامه‌های تلویزیونی صداوسیما، تأمین نیازهای سرگرمی و تفریحی جامعه و توسعه ورزش‌های هیجانی و ریسکی که هرکدام دقیقاً

درباره میزان موفقیت و شکست در شرطبندی می‌تواند افراد را با واقعیت فعالیت‌های شرطبندی آشنا کند تا به شرطبندی به‌عنوان حلال مشکلات نگاه نکنند.

ویژگی‌های شخصیتی از جمله عوامل گرایش به شرطبندی می‌باشند که در تحقیقات کشر و همکاران (۱۳۹۹) و ساجدی سابق و همکاران (۱۴۰۰) از تحقیقات داخلی (۱۹، ۳۴) و کایلیک و گریفیث (۲۰۲۱) و لامونت و هینگ (۲۰۲۰) از تحقیقات خارجی نیز به آن‌ها اشاره شده است (۲۱، ۳۵). عده‌ای از افراد به شانس و اقبال، خرافه و حس ششم اعتقاد دارند و در تصمیم‌گیری‌های روزانه خود نیز بر آن‌ها تکیه می‌کنند. صاحبان صنعت شرطبندی نیز با تمرکز بر این ویژگی‌ها و با پررنگ کردن شانس کاذب برنده شدن اشتیاق این گروه را برای شرکت در شرطبندی افزایش می‌دهند. بولد کردن ماهیت غیرقابل پیش‌بینی بودن فوتبال و ارائه اطلاعات و آمار درباره میزان موفقیت و شکست در شرطبندی توسط اصحاب رسانه و مسئولین فدراسیون فوتبال می‌تواند آگاهی لازم برای عدم ورود چنین افرادی به شرطبندی را ارائه کند. حرص و طمع، نگاه به پول به‌عنوان حلال تمام مشکلات، پول‌دوستی و عشق به پول، زیاده‌خواهی، رفاه‌طلبی نیز یکی دیگر از ویژگی‌های افراد علاقه‌مند به شرطبندی می‌باشد. چنین افرادی حتی پس از بردهای عادی راضی نشده و همیشه در انتظار برد بزرگ می‌مانند. افزایش تعداد فرصت‌های شرطبندی، ارائه گزینه‌های شرطبندی مطمئن‌تر و گزینه‌های جبرانی ارائه‌شده توسط صاحبان صنعت شرطبندی، سبب ادامه فعالیت‌های شرطبندی چنین افرادی می‌شود. عده دیگری از افراد عموماً کنجکاو بوده و به دنبال ریسک کردن و تجربه کردن مسائل جدید در زندگی می‌گردند؛ این‌گونه افراد زمانی که به فعالیت‌های شرطبندی ورود می‌کنند از رقابت با دیگران لذت می‌برند و میل بسیار بالایی برای برنده شدن

فوتبالی، افزایش تماشای تلویزیونی مسابقات فوتبال و افزایش حضور هواداران در ورزشگاه شده و شاید در ابتدا به ایجاد علاقه به شروع ورزش و حتی افزایش لذت تماشای فوتبال بینجامد ولی در نهایت رفتارهای مثبت هواداران یک تیم را کاهش داده، عرق، علاقه و احساس عاطفی تماشاگران به تیم از بین می‌رود، در استادیوم‌ها هیجان کاذب ایجاد کرده و فحاشی در محیط‌های ورزشی بیشتر می‌شود و در نهایت با دلسردی هواداران، فرد از تماشای مسابقات فوتبال نه تنها لذت نمی‌برد؛ بلکه متنفر می‌شود. از بعد دیگر وقتی هواداران واقعی به این حوزه ورود پیدا کنند، تبنانی در فوتبال رواج پیدا کرده، فوتبال از ماهیت اصلی خود دور می‌شود، روح بازی جوانمردانه به فراموشی سپرده شده، زیبایی و هیجان فوتبال کاهش پیدا کرده و جایگاه اجتماعی فوتبال در جامعه به دلیل تخریب چهره واقعی ورزش از بین می‌رود. مقایسه اثرات مثبت و منفی ذکر شده به‌خوبی بیانگر این مهم است که ورود هواداران به شرطبندی، چیزی جز آسیب به ماهیت ورزش فوتبال و هواداران آن ندارد و چه راهکاری بهتر از این که برای ارضای تمام نیازهای ذکر شده، بستری فراهم شود که هواداران بتوانند احساسات خود را به تیم موردعلاقه خود نشان دهند. ایجاد مراکز پیش‌بینی فوتبال و مسابقاتی از این دست راهکاری در دسترس و به نسبت معقول در این زمینه می‌باشد و چه‌بهرتر که با مشوق‌هایی همچون اعطای جایزه از سوی مسئولین و کانون‌های هواداری تیم‌ها و یا مسئولین فرهنگی و ورزشی همراه شود. از دیگر عوامل شناسایی شده در تحقیق حاضر سبک زندگی افراد می‌باشد. تکراری بودن زندگی روزمره، کم‌تحركی و ورزش نکردن، آنلاین بودن و استفاده مداوم از اینترنت، اعتماد به استفاده بیش‌ازحد به موبایل و اعتماد به مواد مخدر مشروبات الکلی و سیگار از جمله عادت‌های افراد درگیر شرطبندی عنوان شد. آریکا^۱

بخشی از نیاز افراد را تأمین می‌کند، از ورود افراد به فعالیت‌های شرطبندی جلوگیری کرد.

عده‌ی دیگری از افراد به شرطبندی نگرش مثبت یا خنثی دارند و عموماً شرطبندی را با ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی موجود مغایر نمی‌دانند. افرادی با این دیدگاه زمانی که مشاهده می‌کنند در محیط‌های کاری و اجتماعی نیز شرطبندی به‌عنوان پدیده‌ای طبیعی عمومیت یافته، رفتارهای خود را مثبت ارزیابی کرده و در نتیجه به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهند. تداوم این فرایند که ترکیبی از عوامل شخصی و اجتماعی است باعث مقبولیت شرطبندی در جامعه شده و در چنین جامعه‌ای فضیلت کار و تلاش به فراموشی سپرده خواهد شد. در این رابطه می‌بایست با افزایش حساسیت عمومی نسبت به شرطبندی و آگاه‌سازی در رابطه با عدم هماهنگی شرطبندی با هنجارهای فرهنگ ایرانی و اسلامی از عمومیت یافتن شرطبندی جلوگیری کرد. عده‌ای دیگری از افراد به شرطبندی به‌عنوان راه‌حل فرار از مشکلات زندگی، نمایش قدرت و شایستگی و حتی جامعه‌پذیری و بهره‌مندی از جنبه‌های اجتماعی نگاه می‌کنند. چنین افرادی پس از ورود به شرطبندی با احساس شکست و سرخوردگی، گوشه‌گیری و انزوا، از دست دادن فرصت‌های شغلی، تمایل نداشتن به داشتن شغل و بیکاری دست‌وپنجه نرم می‌کنند. برای حل این مشکل باید هم در محیط خانواده و هم اجتماع بر فضیلت تلاش و کار تأکید شود. گروه دیگری از افراد که علاقه بیشتری به فوتبال داشته، صرفاً برای نشان دادن علاقه و تعصب و همزادپنداری و اشتیاق به پیروزی تیم محبوب خود به شرطبندی گرایش پیدا می‌کنند و بر این عقیده‌اند که پس از شرطبندی تماشای مسابقات برای آن‌ها جذابیت بیشتری دارد. هرچند چنین دیدگاهی نسبت به شرطبندی سبب افزایش هواداران، افزایش دانش

قطع کامل اعمال دینی، سست شدن بنیادهای اعتقادی فرد و حتی قهر با خدا را برای افراد به ارمغان می‌آورد. نتایج تحقیق نشان داد که هرچند دوری از مسائل دینی می‌تواند با حذف ذهنیت حرام بودن فعالیت‌های شرطبندی عامل مؤثری برای ورود به این حوزه باشد؛ با این حال از نقش سخت‌گیری‌های دینی نمی‌توان گذشت. بازاریابان حوزه شرطبندی با القای شرعی و حلال بودن شرطبندی به طرق مختلف سعی بر این دارند تا اثرات این عامل بازدارنده را کاهش دهند. از این رو می‌بایست با تعامل نهادهای مذهبی، فرهنگی و ورزشی با آشنایی جوانان با فرهنگ اسلامی، اطلاع‌رسانی در رابطه با عدم هماهنگی شرطبندی با موازین شرعی و از همه مهم‌تر بولد کردن حرام بودن شرطبندی از دین به‌عنوان عامل مهم پیشگیری استفاده کرد.

دیگر عامل مهم ورود افراد به شرطبندی گره مرجعی است که به طرق مختلف فرد تحت تأثیر اندیشه‌ها و رفتار آن‌ها قرار می‌گیرد. ورود و توصیه دوستان، همکاران، اعضای خانواده و افراد مشهور به فعالیت‌های شرطبندی مشوق قوی برای فرد هم برای شروع و هم برای ادامه فعالیت‌های شرطبندی خواهد بود. تالوچ و همکاران^۲ (۲۰۲۲)، آچنامونگ و همکاران (۲۰۲۲)، نجوکو و همکاران (۲۰۲۱) از تحقیقات خارجی و کشکر و همکاران (۱۳۹۹) و درویشی فرد و همکاران (۱۳۹۵) نیز در تائید نتایج تحقیق حاضر به نقش مهم گروه مرجع بر گرایش افراد به شرطبندی اشاره کردند (۲۶، ۱۰، ۱۱، ۳۴، ۲۹). نظارت خانواده بر رفتار و دامنه ارتباط فرزندان و همچنین کنترل و ایجاد محدودیت رابطه با دوستان کج رو توسط خانواده در کنار در کنار روش‌های درمانی همچون خانواده‌درمانی و گروه‌درمانی در درجه اول برای انتخاب گروه مرجع مناسب و در مرحله بعد به‌منظور کاهش اثرات مخرب این گروه‌ها می‌تواند مفید باشد. در کنار همه راهکارهای ذکر شده می‌توان به نقش

(۲۰۱۹)، گرانرو و همکاران (۲۰۲۰)، آسیس منت (۲۰۲۲) نیز همخوان با تحقیق حاضر بر این عقیده بودند که سبک زندگی، تأثیر زیادی بر درگیر شدن فرد در فعالیت‌های شرطبندی دارد. گسترش زیرساخت‌های اینترنتی، توسعه کمی و کیفی تلفن همراه، افزایش استفاده از تلفن‌های هوشمند و توسعه شبکه‌های اجتماعی در کنار راهبردهای بازاریابی صاحبان صنعت شرطبندی همچون جایزه‌های پیشنهادی سایت‌های شرطبندی، خلق اشتیاق کاذب توسط سایت‌های شرطبندی و طراحی و جذابیت سایت‌های شرطبندی سبب شده که افراد غرق در فعالیت‌های شرطبندی شوند. از این رو می‌بایست با آموزش خانواده در جهت رفتار صحیح با فرزند، آموزش ماهیت و جنبه‌های مختلف شرطبندی در مدرسه و دانشگاه، آموزش مهارت‌های زندگی در کودکی و همچنین اطلاع‌رسانی و تبلیغات پیشگیرانه در همه رسانه‌های موجود و آگاهی بخشی نسبت به عواقب شرطبندی در کنار فعالیت‌های نظارتی همچون بررسی فعالیت‌های شرطبندی در جامعه توسط سازمان‌های اطلاعاتی، فرهنگی و نظارت خانواده بر میزان استفاده از وسایل هوشمند توسط فرزندان از گرفتار شدن فرد جلوگیری به عمل آید.

دین و عقاید دینی یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر گرایش افراد به شرطبندی می‌باشد. آکنلی و فاجینو^۱ (۲۰۱۶) و احمدی ناطور و همکاران (۱۳۹۸) نیز بر این عقیده بودند که دین و گرایش‌های دینی تأثیری منفی بر گرایش افراد به شرطبندی دارد (۳۷، ۲۵). عدم پایبندی به تکالیف دینی، کم‌اهمیت بودن حلال یا حرام بودن درآمد، مغایر ندانستن شرطبندی با ارزش‌های دینی، کم‌رنگ بودن مسائل دینی در زندگی شخصی از جمله مهم‌ترین مواردی است که سبب می‌شود که فرد به فعالیت‌های شرطبندی گرایش پیدا کند و در نهایت با ادامه فعالیت‌های شرطبندی،

مثبت شرطبندی را برای تفهیم بهتر این پدیده، ارائه می‌دهد؛ ولی به دلیل گستردگی موضوع و عدم پذیرش فراگیر شدن شرطبندی در جامعه توسط مسئولین مربوطه و پژوهشگران، گروه تحقیق با محدودیت‌هایی مثل کاهش مبانی نظری و پژوهشی داخلی و عدم مشارکت تمامی صاحب‌نظران در این حوزه؛ بخصوص در ارتباط با نقش مسائل دینی، پذیرش حضور مربیان و بازیکنان تیم‌ها و تأثیر آن‌ها بر فراگیر شدن شرطبندی در جامعه مواجه بود؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود با پذیرش شرطبندی به‌عنوان واقعیت امروز جامعه، به‌منظور آسیب‌شناسی بهتر و درک ابعاد گسترده شرطبندی، پژوهشگران در تمامی زمینه‌ها به‌خصوص در زمینه میزان فراگیری شرطبندی در میان عوامل فنی مرتبط با فوتبال همچون بازیکنان، مربیان، کادر اجرایی و بدنه مدیریتی تیم‌ها، میزان فراگیری شرطبندی در گروه‌های سنی و جنسیتی مختلف به‌منظور ارائه راهکارهای تخصصی‌تر و شناسایی راهکارهای بازآرایی مورد استفاده صاحبان صنعت شرطبندی جهت ارائه اقدامات پیشگیرانه به‌صورت تخصصی ورود پیدا کنند.

نهادهای قانون‌گذار نیز در مدیریت فضای شرطبندی حاکم در جامعه اشاره کرد. نهادهای قانون‌گذار با تصویب قانون مستقل درباره شرطبندی اینترنتی و ورزشی و تعریف دقیق شرطبندی ورزشی و ارکان آن؛ با تخصیص بودجه مشخص برای مقابله با شرطبندی جهت جلوگیری از تبلیغات در فضاهای عمومی، تعیین دقیق جرائم برای مبلغین شرطبندی ورزشی و فیلتر کردن سایت‌های شرطبندی می‌توانند نقش مؤثری در کاهش شرطبندی‌ها ایفا کنند. با علم به اینکه قوانین محدودکننده در پدیده‌های اجتماعی نقش کمی در پیشگیری ایفا می‌کنند؛ از این رو شایسته است تا راهکارهای فرهنگی اجتماعی نظیر تشریح فسادهای اجتماعی برخاسته از شرطبندی، اطلاع‌رسانی در رابطه با عدم هماهنگی شرطبندی با موازین شرعی و فرهنگی، آگاهی دادن نسبت به آسیب‌های اجتماعی شرطبندی، آشنایی جوانان با فرهنگ اسلامی و ایرانی و مواردی از این دست در اولویت قرار گیرند.

هرچند انجام تحقیق حاضر جنبه‌های مختلفی از شرطبندی را آشکار می‌سازد و برای اولین بار پیامدهای

References

1. Vosoghi M, Khosrovinejad M. Investigating cultural-social factors of emotional behavior of football spectators. *Journal of social sciences*, 2009; 3(1): 117-140. (In Persian)
2. [Statista Research Department](https://www.statista.com/topics/9211/2022-fifa-world-cup/#dossierContents_outerWrapper). FIFA World Cup 2022 - Statistics & Facts, 2022. available at: https://www.statista.com/topics/9211/2022-fifa-world-cup/#dossierContents_outerWrapper.
3. Delaney T. Basic concepts of sports gambling: an exploratory review. *New York Sociologist*. 2007;2:93-102.
4. Rickwood D, Blaszczynski A, Delfabbro P, Dowling N, Heading K. The psychology of gambling. *In Psych*. 2010;32(6):11-21.
5. Ghasemi H, Keshkar S, Mohammadi L, Bejani, A. Comparison of behavioral characteristics of participants in predicting football competitions. *Sport Management and Development*, 2014; 3(1): 99-115. (In Persian)

6. Raylu N, Oei TP. Role of culture in gambling and problem gambling. *Clinical psychology review*. 2004;23(8):1087-114.
7. Turner NE, Ialomiteanu A, Paglia-Boak A, Adlaf EM. A typological study of gambling and substance use among adolescent students. *Journal of Gambling Issues*. 2011; 1(25):88-107.
8. [Statista Research Department](https://www.statista.com/topics/1740/sports-betting/#topicHeader_wrapper). Sports betting worldwide - statistics & facts, 2022, available at: https://www.statista.com/topics/1740/sports-betting/#topicHeader_wrapper.
9. Kristiansen S, Jensen SM. Prevalence of gambling problems among adolescents in the Nordic countries: an overview of national gambling surveys 1997–2009. *International Journal of Social Welfare*. 2011;20(1):75-86.
10. Acheampong EY, Sarpong EO, Mahamah M. Understanding sports betting among young male student-teachers in Ghana. *Journal of Gambling Issues*. 2022; 1;49: 136-153.
11. Njoku EU, Chukwuma OG, Obiorah MJ. Proverbs 28: 19-22 and proliferation of sports betting amongst African youths. *Verbum et Ecclesia*. 2021;42(1):1-8.
12. Ghezselfloo H. Designing structural model of elemental, behavioral and motivational traits in horse racing betting with mix method. *Applied Research in Sport Management*. 2020;21;9(2):75-86. (In Persian)
13. Habibu NA, Iramba IF, Kambuga Y. The Prevalence of Sports Betting in Tanzania Secondary School Students. *Journal La Edusci*. 2020; 18;1(3):23-32.
14. Gathuru M. Sport betting participation and its effects on youths welfare in kenya, Doctoral dissertation, Keyatta University.2021.
15. Nabifo SC, Izudi J, Bajunirwe F. Alcohol consumption and sports-betting among young male motorcycle taxi boda boda riders in urban southwestern Uganda. *BMC public health*. 2021;21(1):1-8.
16. Opoku AE, Yeboah A. Sports Betting Among Students of Colleges of Education in the Ashanti Region of Ghana. *European Journal of Education and Pedagogy*. 2021;30;2(5):33-41.
17. Binde P. Why people gamble: A model with five motivational dimensions. *International Gambling Studies*. 2013 Apr 1;13(1):81-97.
18. Assessment AR. Women's experiences of gambling and gambling harm. Doctoral dissertation, Keyatta University. 2022.
19. Sajedi Sabegh A, Hosseini S, Emami F. Pathology of Factors that Affecting on Attitude of Individuals to Online Betting in Sports and the Presentation of a Strategy. *Sport Management Studies*, 2021; 12(64): 33-56. (In Persian)
20. Surur NA. Factors Compelling the Youth to Participate in Sports Betting. A Study of the Youth in Makindye Division Kampala. Doctoral dissertation, Makerere University, 2021.

21. Killick EA, Griffiths MD. Why do individuals engage in in-play sports betting? A qualitative interview study. *Journal of Gambling Studies*. 2021;37(1):221-40.
22. Granero R, Jiménez-Murcia S, del Pino-Gutierrez A, Mora B, Mendoza-Valenciano E, Baenas-Soto I, Gómez-Peña M, Moragas L, Codina E, López-González H, Mena-Moreno T. Gambling phenotypes in online sports betting. *Frontiers in psychiatry*. 2020;28;11:482.
23. Khaleghi A, Farrokhi Nia S. Jurisprudential and Criminological Aspects of Betting in Cyberspace. *Fares Law Research*. 2021; 23;4(8):7-27. (In Persian)
24. Matama R, Mbago M, Ngoboka P. Instant gratification behavior among gambling individuals in Uganda. *Journal of gambling studies*. 2021;37(2):551-67.
25. Ahmadi Natour Z, Mansour Abadi A, Shams Nateri M, Mirkhalili, M. Analysis of sports betting in the Iran's legal system. *Sport Management and Development*, 2019; 8(3): 42-56. (In Persian)
26. Tulloch C, Hing N, Browne M, Rockloff M, Hilbrecht M. Parental Gambling and the Health and Wellbeing of Children Derived From Two Nationally Representative Cohorts of Australian Children. *Applied Research in Quality of Life*. 2022; 24:1-20.
27. Blank AS, Loveland KE, Houghton DM. Game changing innovation or bad beat? How sports betting can reduce fan engagement. *Journal of Business Research*. 2021;1;134:365-74.
28. Han S. Match-fixing under the state monopoly sports betting system: a case study of the 2011 K-League scandal. *Crime, Law and Social Change*. 2020;74(1):97-113.
29. Davoudi M, Shirvani S, Foroughi A, Rajaeiramsheh F. Online Gambling in Iranian Social Media Users: Prevalence, Related Variables and Psychiatric Correlations. *Journal of gambling studies*. 2022;38(2):397-409.
30. Ötken CÇ, Çolakoğlu T. Participants opinions related sports betting games in Turkey: Türkiye'deki spor bahis oyunlarına ilişkin iştirakçi görüşleri. *Journal of Human Sciences*. 2020; 24;17(1):359-68.
31. Li E, Hing N, Russell AM, Vitartas P. Impulsive sports betting: The effects of food or substance consumption. *Journal of gambling studies*. 2020;36(2):539-54.
32. McGee D. On the normalisation of online sports gambling among young adult men in the UK: a public health perspective. *Public Health*. 2020;1(184):89-94.
33. Darvishi Fard A, Rezvani L, Faizipour K. Investigating the social consequences of gambling in the family, a case study: Harandi neighborhood of Tehran, the first national conference on future studies, humanities and social security. 2015.
34. Keshkar S, Javid F, Bahadoor H. Analyzing the threats of online football betting and its prevention strategies. *Sports Marketing Studies*. 2020;1(3):132-05. (In Persian)

35. Lamont M, Hing N. Sports betting motivations among young men: An adaptive theory analysis. *Leisure Sciences*. 2020;42(2):185-204.
36. Aricak OT. Problematic online betting among Turkish adolescents. *Journal of gambling studies*. 2019;35(1):31-45.
37. Akanle O, Fageyinbo KT. European football clubs and football betting among the youths in Nigeria. *Soccer & Society*. 2019;20(1):1-20.